

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
**«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-
ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»
Спеціальність 014 «Середня освіта»
Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «4» вересня 2023 р.

1. 1. Загальна інформація		
Назва освітнього компонента		Психолого-педагогічні аспекти формування художньо-естетичної культури учнів засобами мистецтва
Викладач		Гнатюк Михайло Васильович
Контактний телефон викладача		097 90 600 73
E-mail викладача		mychailo.hnatyuk@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента		офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента		3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного н-ня		https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації		Вівторок, 14.00-15.00
2. Анотація до освітнього компонента		
<p>Психолого-педагогічні аспекти формування художньо-естетичної культури учнів засобами мистецтва – складова блоку фахових дисциплін професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Її вивчення передбачає ґрунтовну теоретичну та практичну підготовку студентів до здійснення освітньої роботи з формування художньо-естетичної культури учнів загальноосвітньої школи. Вона включає оволодіння теоретико-методичними основами естетичного виховання школярів з опорою на засвоєння відомостей про психолого-педагогічні закономірності художньо-естетичного розвитку особистості, формування у студентів практичних умінь застосовувати різноманітні способи та прийоми виховного впливу, опанування основами удосконалення власної естетичної культури як складової професійної підготовки.</p> <p>У першому змістовому модулі розкриваються загальні наукові основи процесу формування художньо-естетичної культури особистості засобами мистецтва, найбільш педагогічно ефективні шляхи та способи організації освітнього процесу з метою забезпечення художньо-естетичного розвитку школярів у позакласній та позашкільній роботі.</p> <p>Зміст другого змістового модуля курсу має на меті формування у студентів психолого-педагогічних знань, удосконалення практичних умінь, збагачення досвіду творчої діяльності та опанування методикою формування художньо-естетичної культури дітей молодшого шкільного віку та підлітків у педагогічній практиці. Значна увага приділяється якості відпрацювання практичних робіт, організації самостійної роботи та індивідуальної творчої діяльності студентів у позанавчальний час.</p>		
3. Мета та цілі освітньої дисципліни		
<p>Формування готовності майбутніх учителів образотворчого мистецтва до здійснення творчої художньо-педагогічної діяльності для реалізації виховних завдань мистецької освітньої галузі Державного стандарту освіти</p> <p>Ознайомлення студентів з науково-методичними основами формування художньо-естетичної культури учнів у сучасній школі; формування ґрунтовної компетентності майбутніх вчителів образотворчого мистецтва щодо проведення позакласних заходів з естетичного виховання з учнями; сприяння творчій ініціативі майбутніх учителів, їх умінню інтегрувати в освітній процес психолого-педагогічні знання та знання з основ мистецтвознавства; готовність до реалізації здобутих знань та вмінь під час проведення педагогічної практики за сучасними вимогами Нової української школи.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни та відповідно до вимог освітньої програми студенти мають:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – психолого-педагогічні особливості розвитку дітей шкільного віку; – засоби і шляхи естетичного виховання дітей шкільного віку; – основну літературу за фахом та засвоїти поняття й терміни; 		

- основи інформаційних технологій для організації і підготовки мультимедійних презентацій художньо-естетичного досвіду і навчання;

вміти:

- провадити естетичне виховання з врахуванням психолого-педагогічних особливостей розвитку дітей середнього шкільного віку;
- організовувати роботу з естетичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл на уроках мистецтва та в позаурочний час;

володіти професійними компетенціями:

- психолого-педагогічними знаннями основ естетичного виховання дітей у загальноосвітніх навчальних та позакласних закладах;
- відповідно застосовувати освітні, педагогічні, навчальні технології залежно від рівня вирішення стратегічних, тактичних, виховних завдань.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у сучасному полікультурному просторі.

ЗК 5. Здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчально-виховному процесі.

ЗК 7. Здатність забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни, вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті зобов'язання.

Фахові компетентності

ФК 3. Здатність до практичної та оцінної художньої діяльності.

ФК 6. Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.

ФК 7. Здатність планувати процес навчання образотворчого мистецтва у загальноосвітній школі та у позашкільних закладах, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів.

ФК 8. Здатність до організації і проведення позаурочної та позакласної роботи (вихід на пленер, екскурсії в музейні установи, участь у мистецьких проектах, майстер-класах, виставках).

ФК 9. Здатність до застосування в освітньому процесі сучасних художньо-педагогічних технологій.

ФК 10. Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості.

ФК 11. Здатність до виявлення творчих здібностей дитини, засобами діагностики навчальних та художньо-творчих досягнень учнів та прогнозування їх особистісного розвитку.

ФК 12. Здатність застосовувати образотворче мистецтво як засіб естетичного виховання школярів.

ФК 13. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості оволодіння основами образотворчості в закладах загальної середньої та позашкільної освіти з образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вміння вирішувати нестандартні проблем та завдань в галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що потребують інтегрованих знань застосування певних теорій і методів відповідної науки.

ПРН 2. Вміння провадити урочну (класну) та позаурочну діяльність з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.

ПРН 3. Знання етапності процесу формування уявлень про сутність, види та жанри мистецтва; оперування системою мистецьких знань, художньо-естетичних понять і категорій, необхідних для викладання образотворчих дисциплін у школі та позашкільних закладах.

ПРН 5. Вміння використовувати власні знання в процесі освітньо-практичної діяльності.

ПРН 6. Формування художньої компетентності школяра: знання, уміння, досвід, особистісні якості для успішної художньої діяльності усвідомлюючи відповідальність за її результати.

ПРН 8. Формування емоційно-естетичного рівня, культури почуттів, виховання естетичного сприйняття дійсності та особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва.

ПРН 9. Розвиток загальних творчих здібностей; стимулювання образного мислення, формування навичок художньої самоосвіти розвинену особистість.

ПРН 10. Уміння застосувати у професійній діяльності фундаментальні знання з комп'ютерних технологій.

ПРН 12. Уміння здійснювати усний, письмовий та тестовий контроль на заняттях, планування та корекцію результатів навчання, творчого розвитку; вести облік результатів контролю знань, умінь та навичок.

ПРН 13. Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні можливості, спонукати до самореалізації та самовдосконалення

ПРН 14. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості вивчення учнями образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	14
Практична робота	16
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
4	014 «Середня освіта»	2	Нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні	сам. роб.
ЗМ 1. Теоретичні основи формування естетичної культури особистості			
Тема 1. Сутність і структура естетичної культури особистості	2	2	12
Тема 2. Наукові підходи, психолого-педагогічні механізми формування естетичної культури	2	4	12
Тема 3. Класифікація видів мистецтв у сучасному мистецтвознавстві	2	4	12
ЗМ 2. Виховні, творчо-компетентнісні і розвивальні основи формування естетичної культури			
Тема 4. Мета і завдання естетичного виховання	2	2	6
Тема 5. Форми і методи виховання естетичної культури учнів	2	2	6
Тема 6. Розвиток творчих здібностей школярів в процесі викладання образотворчого мистецтва та ДПМ	2	2	6

Тема 7. Особливості процесу формування художньо естетичної культури дітей у початковій та середній ланці освіти. Вчитель як суб'єкт художньо-педагогічної взаємодії	2	2	6
---	---	---	---

6. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	-
Практична робота	30
Самостійна робота	20
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Ресурсне забезпечення

Основна література:

1. Барко В.І., Тютюнников А.М. Як визначити творчі здібності дитини? Київ: Україна, 1991. 79 с.
2. Гатеж Н.В. Інтегративний підхід у вихованні естетичної культури школярів. Ключові питання наукових досліджень у сфері педагогіки та психології у XXI ст. Львів, Ч.2. С. 20–23.
3. Гатеж Н.В. Особливості виховання естетичної культури учнів. Молодий вчений, 2017, №3. С. 3623–65.
4. Гриньова В.М. Духовність та культура особистості. Проблеми сучасного мистецтва і

- культури. Теоретико-методологічні питання педагогіки, культурології і мистецтвознавства: зб. наук. праць. Київ. 1998. С. 1–10.
5. Державний стандарт початкової освіти. Прийняття від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
 6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1024с. Естетика : навч. посіб. / П. Колесніков та ін.; за ред. В.О. Лозового. Київ : Юрінком Інтер, 2007. 208 с.
 7. Естетичне виховання дітей та молоді: теорія, практика, перспективи розвитку: збірник наукових праць / за ред. О. А. Дубасенюк, Н. Г. Сидорчук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 560 с.
 8. Закон України Про освіту. Прийняття від 05.09.2017 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
 9. Зязюн І. А. Естетичний досвід особи; формування і сфери вияву. Київ: Вища школа, 1976. 174 с.
 10. Зязюн І.А. Виховання естетичної культури школярів: навч. посіб. Київ : ІЗМН, 1998. 156 с.
 11. Комарова А. И. Эстетическая культура личности. Київ: Вища школа, 1988. 150 с.
 12. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
 13. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах / АПН України; МОН України. Київ, 2004. URL: <http://uazakon.com/document/fpart77/idx77597.htm>
 14. Культурологія : Навч. посіб. / упорядн. О. І. Погорілий, М. А. Собуцький. Київ: Вид-дім «КМ Академія», 2003. 316 с.
 15. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання: метод. посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
 16. Миропольська Н. Виміри сформованості художньої культури школярів. Мистецтво і освіта. 2003. №1. С. 20–23.
 17. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
 18. Педагогіка : Навч. посіб. для студентів університетів / за ред. А. М. Алексюка. Київ: Вища школа, 1995. 296 с.
 19. Психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. Київ: Вища школа, 1982. 234 с.
 20. Рудницька О.П. Мистецтво у контексті розвитку духовної культури особистості. Художня освіта: проблеми виховання молоді: зб. наук. статей. Київ: ІЗМН, 1997. С.3-10.
 21. Сухомлинський В.О. Розумове виховання і всебічний розвиток особистості. Вибрані твори: в 5 т. Київ : Радянська школа, 1976. Т. 1. С. 91-106.
 22. Фіцула М. М. Педагогіка : Навч. посіб. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ: Академвидав, 2007. 660 с.
 23. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Либідь, 2002. 560 с.
 24. Яремків М., Кругляк О. Мистецтво: види, жанри: словник-довідник образотворчих термінів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. 80 с.

Викладач: Гнатюк Михайло Васильович,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну